Ն. 147 ՓԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 30 ՇՈՒՄԱՆ 1877

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵՐ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻԶԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 250 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 150 »
Իւչ այլըգ . . . . . 70 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյլէ։

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻԶԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 350 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 170 »
Իւչ այլըգ . . . . . 90 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյլէ։
Բօսնա իւնէրի տախիլ տիր։

Մէմալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ թէտավիլ իթմէյէն վիլայէթտա, ապօնէ պէտէլի վէ եախօտ բօսնա իւնէրի, սիքքէյի խալիսէ օլարագ ախզ օլունանագ տիր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

ՄԻՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԻ ԻԼՄԻՅԻ ՎԷ ՄԻԼԻՅԻՅԻ ՎԷ ՍԱԻՐԷՑԻ ՃԱՄԻ ԵՎ ՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԵՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 ղրուշ։
3 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 6 »
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյլէ։

ԻԹԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթըն պէհէր սաթրը իչիւն,

2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղրուշ։
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիյլէ։

Մէվատտը Նաֆիայա տայիր մուպահասաթ մէճմանէն գապուլ օլունուպ, պիլ իֆթիխար տերճ իտիլէճէք տիր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

Իտարէխանէսի Սրամպօլտա Քիւրքճի խանընտա նուամերօ 7 տէ վէ Մաթպաասը էիճէ մեզքիւր խանտա նուամերօ 26 տա տրը։ — Ղազէթամըզա այիտ քեաֆֆէյի մեվատ հագգընտա, տօղրուտան տօղրույա իտարէխանէմիզտէ Տիգրան աղա Ճիվէլեկեանա միւրաճաաթ օլունմասը լազըմ կելեճէկի կիպի, քեաֆֆէյի մեքեաթիպին տախի անընն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 30 ՓԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Լօնտրա սէֆարէթ սէնիյէսի իքինճի սըր քեաթիպի իզզէթլու Բավլաքի պէյէ ըիւթպէի սանիյէ սընքֆը միւթէմայիզի թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

ՄԻԻԹԱՐԷԲԷ

Ախըրէն գարարլաշտըրըլմըշ օլան միւթարէքէնին նէ չարթ իլէ իճրասը գապիլ օլաճաղընա տայիր պու կիւնէ գատար պիր կէօնէ մալիմաթ այընամամասը Ռուսիա գօմանտանլարը յլա, ասաքիրի շահանէ գօմանտանլարընընն պուլունտուգլարը նօգթալար ապրասընտա քի խուրթութու թէլէկրաֆիյէնին միւնգաթի օլմասընտան նաշի, գօմանտանլար պէյէնինտէ սուհուլէթլէ մուխապէրէ միւմքին օլամամասընտան նէչէթ իթմիշ վէ չիմտի իսէ չու մահղուրուն պիր չարէսինէ պագբլմադտա պուլունմուշ օլմաղլէ, պու պապտէ հէր հալտէ պու կիւն եարընն մալիւմաթը սահիհէյէ տէսթրէս օլունաճաղը մէմուլու գավի տիր։

Պիր տէ միւթարէքէ միւտտէթի, չիմտիյէ գատար թէվաթուր պուլտուղու վէճհ իլէ իքի մահ օլմայըպ, եալընըզ ալթը հաֆթատան իպարէթ տիր։

Մէհմէտ Ալի բաշա հաղրէթլէրինին Ռումէլի ճանիպինէ մէմուրիյէթի տախի միւթարէքէ մատտէսի իչին օլտուղու թէպէյեիւն իթմիշ տիր։

Պու միւթարէքէյէ մէմլէքէթէյն վէ Սըրպ իմարէթլէրի տախի տախիլ պուլունաճագլար տըր։

Գարատաղ իմարէթի թաթիլի սէլահ օլունմասը խուսուսունու գապուլ իթմէյիպ, հարէքեաթը ասքէրիյէսինտէ տէվամ իտէյօրմուշ։

Իշթէ միւթարէքէ հագգընտա չիմտիյէ գատար տէսթրէս օլտուղումուզմալիմաթը սահիհէ պունլարտան իպարէթ օլուպ, իլէրիտէ շէրաիթի սաիրէսինէ տախի քէսֆի վուգուճ իթթիյիմիզ հալտէ եինէ մուֆասասալէն պէէան օլունաճաղը աչիքեար տըր։

Լա Թիւրքի ղազէթասընընն, վէ անտէն ալարագ սայիր ղազէթալարընն, Սըրպըն միւթարէյէյէ տախիլ օլմամասընա տայիր վէրմիշ օլտուգլարը հավատիս չիմտիլիք հագբգէթէ քիւլիէն մուղայիր տիր։

Ցիւնքի կիւն սապահլայըն պիլ ճիւմէլ վիւքէլայը ֆիխամ հաղրաթը, մապէյնի հիւմայուն ճանիպի ալիսինէ ազիմէթլէ թահթը բիասէթ բաշիչահիտէ ինիգատ իտէն էնճիմէնի մախսուսու մէշվէրէթտէ պուլունուպ, մուախխարէն Մուխթար բաշա հաղրէթլէրի տախի մապէյնի հիւմայունա տավէթ իտիլէրէք մէճլիսի մէղքիւրտէ հաղրը պուլունմուշլար տըր։

— Նութգու Հիւմայունէ ճէվապէն մէճլիսի Մէպուսան թարաֆընտան գալէմէ ալընըպ թասդիգ իտիլէն ճէվապնամէ տիւնքի կիւն բէիսի Մէպուսան Հասան Ֆէհմի էֆէնտի վասրթասը յլա, հուզուրու Շահանէյէ արզ իտիլմիշ տիր։

— Տիւնքի կիւն մէճլիսի Մէպուսան միւզաքէրաթընտա, Ավստրիա վէ Մաճարիսթան սէֆիրի Գոնթ Զիչի տախի հաղրը պուլունմուշլար տըր։ Խիթամը միւզաքէրաթտէ սէֆիրի միւշարիլէյհ Պապը Ալիյէ կելեբէք խարիճիյէ նաղբրը իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

— Թօքխանէի ամիրէ միւշիրի Մահմուտ բաշա հաղրէթլէրի, տիւն կիճէ տէմիր եոլ իլէ Զաթալճատան Տերսաատէթէ ավտէթ վէ մուվասըլէթ իյլէմիշլեր տիր։

Միւշարիլէյհ հաղրէթլէրի եարընքի ճումա էրթէսի կիւնիւ թէքրար ալ ճանիպէ ազիմէթ պույուրաճագլարը խապէր ալընմըշ տըր։

— Գուրշունլու վէ Շէհիր քէօյիւ թարաֆընտա հարէքէթ իտէն Սըրպիսթան ասքէրինին էքսէրիսինին այագլարը սօվուգտան տօնմուշ օլտուղու Պէլկրատտան Թայմզ ղազէթասընա թէլէկրաֆլա իչար օլունմուշ տըր։

— Մօսգօֆլարքն Գրզանլըղա գատար կէլմիշ վէ չէհրի մէզպուրու աթէշէ վերէրէք, խայլը խասարաթ իթմիշ օլտուգլարընա տայիր, տիւն աղշամտան պէրու պիր թէվաթուր վար իսէ տէ, սահիհ վէ ղայրը սահիհ օլտուղու հէնուզ մալիւմ տէյիլ տիր։

Միւթարէքէ սիլահ վէ հէր նէվի հարէքեաթ վէ թէտարիքեաթը հարպիյէնին թաթիլի տէմէք օլտուղունտան գարարլաշտըրըլըրը հալտէ մէմուլ իտէրիզ քի հիչ օլմազսա պիր ալթը հաֆթա չէօյլէ զուլմը իչիթմէքտէն գուրթուլուրուզ։

Վուգուաթը սահիհէյի տախիլեյէյի վէ խարիճիյէյի էքսէր ղազէթալարընն պիր սիյագտէ պէէան իթթիյի ճիւմլէյէ մալիւմ օլուպ, Լրագիր ղազէթասընընն թաթիլինտէն սօնրա խթիճար իտիլմիշ օլան Մէճմուայը Հավատիս վարագաճըղընընն կէչէն կիւն միւթարէքէ հագգընտա եազմըշ օլտուղումուզ պէնտին Վագթ ղազէթասընընն եինէ օ պապտէ եազըրիսաէթ բաշիչահիտէ ինիգատ իտէն էնճիմէնի մախսուսու մէշվէրէթտէ պուլունուպ, մուախխարէն Մուխթար բաշա հաղրէթլէրի տախի մապէյնի հիւմայունա տավէթ իտիլէրէք մէճլիսի մէղքիւրտէ հաղրը պուլունմուշլար տըր։

— Նութգու Հիւմայունէ ճէվապէն մէճլիսի Մէպուսան թարաֆընտան գալէմէ ալընըպ թասդիգ իտիլէն ճէվապնամէ տիւնքի կիւն բէիսի Մէպուսան Հասան Ֆէհմի էֆէնտի վասրթասը յլա, հուզուրու Շահանէյէ արզ իտիլմիշ տիր։

— Տիւնքի կիւն մէճլիսի Մէպուսան միւզաքէրաթընտա, Ավստրիա վէ Մաճարիսթան սէֆիրի Գոնթ Զիչի տախի հաղրը պուլունմուշլար տըր։ Խիթամը միւզաքէրաթտէ սէֆիրի միւշարիլէյհ Պապը Ալիյէ կելեբէք խարիճիյէ նաղբրը իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

— Թօքխանէի ամիրէ միւշիրի Մահմուտ բաշա հաղրէթլէրի, տիւն կիճէ տէմիր եոլ իլէ Զաթալճատան Տերսաատէթէ ավտէթ վէ մուվասըլէթ իյլէմիշլեր տիր։

Միւշարիլէյհ հաղրէթլէրի եարընքի ճումա էրթէսի կիւնիւ թէքրար ալ ճանիպէ ազիմէթ պույուրաճագլարը խապէր ալընմըշ տըր։

— Գուրշունլու վէ Շէհիր քէօյիւ թարաֆընտա հարէքէթ իտէն Սըրպիսթան ասքէրինին էքսէրիսինին այագլարը սօվուգտան տօնմուշ օլտուղու Պէլկրատտան Թայմզ ղազէթասընա թէլէկրաֆլա իչար օլունմուշ տըր։

— Մօսգօֆլարքն Գրզանլըղա գատար կէլմիշ վէ չէհրի մէզպուրու աթէշէ վերէրէք, խայլը խասարաթ իթմիշ օլտուգլարընա տայիր, տիւն աղշամտան պէրու պիր թէվաթուր վար իսէ տէ, սահիհ վէ ղայրը սահիհ օլտուղու հէնուզ մալիւմ տէյիլ տիր։

Միւթարէքէ սիլահ վէ հէր նէվի հարէքեաթ վէ թէտարիքեաթը հարպիյէնին թաթիլի տէմէք օլտուղունտան գարարլաշտըրըլըրը հալտէ մէմուլ իտէրիզ քի հիչ օլմազսա պիր ալթը հաֆթա չէօյլէ զուլմը իչիթմէքտէն գուրթուլուրուզ։

Վուգուաթը սահիհէյի տախիլեյէյի վէ խարիճիյէյի էքսէր ղազէթալարընն պիր սիյագտէ պէէան իթթիյի ճիւմլէյէ մալիւմ օլուպ, Լրագիր ղազէթասընընն թաթիլինտէն սօնրա խթիճար իտիլմիշ օլան Մէճմուայը Հավատիս վարագաճըղընընն կէչէն կիւն միւթարէքէ հագգընտա եազմըշ օլտուղումուզ պէնտին Վագթ ղազէթասընընն եինէ օ պապտէ եազրիսաէթ բաշիչահիտէ ինիգատ իտէն էնճիմէնի մախսուսու մէշվէրէթտէ պուլունուպ, մուախխարէն Մուխթար բաշա հաղրէթլէրի տախի մապէյնի հիւմայունա տավէթ իտիլէրէք մէճլիսի մէղքիւրտէ հաղրը պուլունմուշլար տըր։

— Նութգու Հիւմայունէ ճէվապէն մէճլիսի Մէպուսան թարաֆընտան գալէմէ ալընըպ թասդիգ իտիլէն ճէվապնամէ տիւնքի կիւն բէիսի Մէպուսան Հասան Ֆէհմի էֆէնտի վասրթասը յլա, հուզուրու Շահանէյէ արզ իտիլմիշ տիր։

— Տիւնքի կիւն մէճլիսի Մէպուսան միւզաքէրաթընտա, Ավստրիա վէ Մաճարիսթան սէֆիրի Գոնթ Զիչի տախի հաղրը պուլունմուշլար տըր։ Խիթամը միւզաքէրաթտէ սէֆիրի միւշարիլէյհ Պապը Ալիյէ կելեբէք խարիճիյէ նաղբրը իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

— Թօքխանէի ամիրէ միւշիրի Մահմուտ բաշա հաղրէթլէրի, տիւն կիճէ տէմիր եոլ իլէ Զաթալճատան Տերսաատէթէ ավտէթ վէ մուվասըլէթ իյլէմիշլեր տիր։

Միւշարիլէյհ հաղրէթլէրի եարընքի ճումա էրթէսի կիւնիւ թէքրար ալ ճանիպէ ազիմէթ պույուրաճագլարը խապէր ալընմըշ տըր։

— Գուրշունլու վէ Շէհիր քէօյիւ թարաֆընտա հարէքէթ իտէն Սըրպիսթան ասքէրինին էքսէրիսինին այագլարը սօվուգտան տօնմուշ օլտուղու Պէլկրատտան Թայմզ ղազէթասընա թէլէկրաֆլա իչար օլունմուշ տըր։

— Մօսգօֆլարքն Գրզանլըղա գատար կէլմիշ վէ չէհրի մէզպուրու աթէշէ վերէրէք, խայլը խասարաթ իթմիշ օլտուգլարընա տայիր, տիւն աղշամտան պէրու պիր թէվաթուր վար իսէ տէ, սահիհ վէ ղայրը սահիհ օլտուղու հէնուզ մալիւմ տէյիլ տիր։

Միւթարէքէ սիլահ վէ հէր նէվի հարէքեաթ վէ թէտարիքեաթը հարպիյէնին թաթիլի տէմէք օլտուղունտան գարարլաշտըրըլըրը հալտէ մէմուլ իտէրիզ քի հիչ օլմազսա պիր ալթը հաֆթա չէօյլէ զուլմը իչիթմէքտէն գուրթուլուրուզ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Բօսնա 9 քեան. սանի

Իթալիա գրալը Վիգթօր Էմմանուէլ մէրասիմի մէղհէպիյէ վէ այինի բուհանիյէյի իճրա իթթիքտէն սօնրա պու կիւն սաաթ իքի պուչուգտա վէֆաթ իթթի։

Վէլիի ահտ բրէնս Հիւմպերթ Իթալիա գրալը իլան օլունտու։ Միւշարիլէյհ հաղրէթլէրի հիյէթը։ վիւքէլայը հաղբրէյի մէմուրիյէթլէրինտէ իպդա իյլէտի։

(Միւթէվէֆա Վիգթօր Էմմանուէլ, Սարտէնիա գրալը Շարլը Ալպերթ իլէ Թօսգանա Կրանտուգասը Ֆէրտինանտըն դրզը վէ Սարտէնիա գրալիչասը Թէրէզանըն մախտումու օլուպ 1820 սէնէսի 14 մարթտա տիւնեայա կէլմիշ տիր. ատէթա պիր ասքէր օլտուղու հալտէ Նօվար մուհարէպէլերինտէ ֆէվգէլատտէ իպրազը չէճատթ իթմիշ օլտուղունտան, թաճը գրայիյի թէրք իթմիշ օլան բէտէրինին եէրինէ օ կիւնիւ Սարտէնիա գրալը օլմուշ տըր։ 1854 տէ Ռուսիայա դարշը Գըրըմ մուհարէպէսինէ տէխալէթ իտէրէք 17000 ասքէր օ հէվալիյէ սէվգ իթմիշ տիր։ Միւտտէթի էօմրիւնտէ կէօրմիւշ օլտուղու էն պէօյիւք իշ ցուրիք ահտնամէսի իլէ Նաբօլի դրալրզընը լաղվ իտիւպ 1866 Մարտ 17 տէ ումումի Իթալիայա գրալ օլմասը տըր։

1865 տէ, մէրքէզի հիւքիւմէթինի Ֆիօրէնչայա նագլ իթմիշ տիր։ 1866տա Բրուսիա իլէ Ավստրիա պէյնինտէ վուգու պուլան մուհարէպէտէ Իթալիա տախի Բրուսիայա իշթիրաք իտիպ, Բրուսիանընն մուզաֆֆէրիյէթի իւղերինէ Վիգթօր Էմմանուէլ Վենէտիկի տախի էլէ կէչիրմիշ տիր։ 1870տէ ասքէր իլէ Ռօմայա հիւճում վէ զապթ իտիպ, մէրքէզի հիւքիւմէթինի օրայա նագլ իթմիշ տիր։ Վիգթօր Էմմանուէլ 1842տէ Ավստրիա Արշիտիւշէսլերինտէն Ատէլաիտ իլէ թէզէվվիճ իթմիշ վէ Ատէլաիտ 1855 տէ վէֆաթ իթթիյինտէ Դօնթէս տը Միրաֆիօրի նամը վերիլմիշ օլան պիր գատընը իլէ թէքրար էվլէնիպ իքի չօճուղու օլմուշ տըր։

Վիքթօր Էմմանուէլին էն պէօյիք օղլու վէլիի ահտ բրէնս Հումպերթ–Բէնիէ–Շարլ–Էմմանուէլ–Ժան–Մարի–Ֆէրտինանտ–Էօժէն, Բիէմոն բրէնսի տիր քի 1844 տէ տօղմուշ վէ 1868 տէ ճէնօվա տուգասընընն վէ Վիքթօր Էմմանուէլին քիւչիւք գարտաշընընն գրզը Մարկրիթ իլէ էվլէնմիշ տիր։

Պիր օղլու տա, պիր վագթ Սբանիա դրալրզը իթմիշ օլան Տիւգ տԱոսթ տըր քի 1845 տէ տօղմուշ տըր։ Գրզը բրէնսէս Դըլթիլը 1843 տէ տօղմուշ 1859 տա Նաբօլէօն Պոնարարթ Ժէրօմ իլէ էվլէնմիշ տիր։ Պիր գրզը տա բրէնսէս Մարիա Բիա տըր քի, չիմտիքի Բօրթուգալ գրալընընն գարբսը տըր)։

Ռօմա 10 Փեանունի էվ.

Եէնի գրալ բրէնս Հումպերթ պէէանանամէսինտէ բէտէրինին վէֆաթընտան տօլայը, հիսս իյլէտիյի քէտէրի ազիմի պէէան իթթիքտէն սօնրա, բէտէրինին թարիգի մէսլէքինտէ տէվամ իլէ, վաթանա սատագաթա վէ համիյէթ, թէրագգբեաթա մուհապէթ վէ տահմ իլէ էվգաթ պագը օլան թէէսիսատը հիւրրիյէթքեարանէյէ բիայէթ վէ բաղպէթ իպրազ իտէճէյինի իֆատէ իյէտի։

Ռօմա քեղա

Վիւքէլա տէրհալ Բարլամէնթօնուն թէճէմմիւ իթմէսինէ գարար վերտի. Եէնի գրալ կէլէճէք Զարշամպա կիւնիւ բէսմի եէմինի իյֆա իտէճէք տիր։

Գրալըն ճէնազէսի Դուբրինալ սէրայընա վաղ օլունուպ, ճումա ճումա էրթէսի վէ բազար կիւնլէրի տուրտուգտան սօնրա, բազար էրթէսի կիւնիւ քիլիսէյէ նագլ օլունաճագ, վէ սալը կիւնիւ տախի ճէնազէ ալայը իճրա օլունաճագ տըր։

Բարիս 10 քեղա

Տիւք տ'Օտիֆրէ Բասգիյէ Ա. յան մէճլիսինէ վէ միւսիւ Կրէվի միլլէթ մէճլիսինէ թէքրար բէիս ինթիխապ օլունտուլար։

Ֆրանսըզ էսհամը	108–90
Դօնսօլիտէ աչբլտը	9–85
» գաբանտը	9–95
Շբմէնտբֆէր	30–25
Դօնսօլիտէ Պօրսա գաբանտրգտան սօնրա	9–70

Լօնտրա քեղա

Ինկիլթէրրա պանգասը ըսգանթսունու եիւզտէ 3 է էնտիրմիշ տիր։

Ինկիլիզ էսհամը	95 5/16
Դօնսօլիտ աչբլտը	9 9/16
« գաբանտը	9 9/16

Փեանունի էվվէլին 22 ինճի կիւնիւ մէպուսանտա ճէրէեան իտէն միւզաքէրաթտա հաղբը պուլունամատբզբմզ ճիհէթլէ, ասաքիրի միլքիյէ հադգընտա, Գաղազեան Յակոբ էֆէնտինին պէէան իթմիշ օլտուղու թարիգի սալիմի Օսմանլը ղազէթալարը պիր էյիճէ աղնամայբզ։ Յակոբ էֆէնտինին օ պապտէքի իճրաաթը թաճիլի լուզումունու կէօսթերմիշ օլտուղունու եազմբշ վէ պիզ տէ օ ղազէթալարտան ալարագ էօյլէճէ տերճ էթմիշ իտիքմուախխարէն ասբլ ղապթանամէնին հիյնի գրաաթընտա, Յակոբ էֆէնտինին իֆատէսինտէն մագասա իչին թաճիլի օլմայբզ, մուամիլէյհ, վէզաիֆին հուգուգ իլէ պէրաբէր պիր արատա թային վէ իֆասը էլզէմ օլտուղունու կէօսթէրիպ, ալէլ ումումի Օսմանլըլար հէր նէ վէզիֆէ իլէ միքէլլէֆ օլաճագ իսէ, եինէ օսիյագտա նայիլի հուգուգ օլմալարը լուզումունու պէյան իթմիշ տիր։

Մէմալիքի Շահանէտէ միւթէմէքքին Իսլամ ահալիսի նիզամիյէ վէ բէտիֆ վէ մուսթահֆըզ սիլքլէրինէ տէխալէթէ մէճպուր օլտուգլարը ճիհէթլէ, վիլայաթտէ միւթէվաթթն Իսլամ ահալիսինին ասաքիրի միլքիյէ օլմալարը միւմքին օլամայաճաղընը պէէան իլէ, եա միլքիյէ ասքէրլիյինին բայրթահթատա քեային ումումի Օսմանլըլար իլէ վիլայէթտէ միւթէմէքքին զայրը միւսլիմ էֆրատա շումուլի օլմասը, վէ եախօտ քեաֆֆէյի մէմալիքի Շահանէտէ պուլունան թէպատա իչին իսէ, միլքիյէ թապիրի գուլլանըլմայբզ, Մուսթահֆըզ ասքէրի իպարէսի խթիմալիտիլմէսի լազըմ կէլէճէյինի արզ վէ իչպու վէ սաիր պաղը միւթալաաթէ մէպնի պու մատտէնին չիմտիլիք թաճիլինէ միւսարաաթ օլունմագ ճայիզ օլմատբզընը տերմէէան իթմիշ տիր քի, պիզճէ տէ մումամիլէյհին չու իֆատաթը մուգարինի սըհհէթ կէօրիւլմիշ օլտուղունտան հագբգէթի հալին պէէանընա մէճպուր օլմուշբզ տըր։

Սատրազամը թէպտիլի վէ Սաֆվէթ բաշանը Սատրազամ օլտուղու իշիտիլմիշ տիր։

ԷՐՄԷՆԻԹԱՆԸՆ ԱՍԱՐԸ ԱԹԻԳԷԼԷՐԻ

Սուրիա տէֆինէլէրինին զահիրէ իխրաճը խուսուսունտա շէօհրէթշիարը ալէմ օլան հաշմէթլու ինկիլթէրրա գրալիչասը հազրէթլէրինին Ասիթանէտէ մուդիմ սէֆիրի քէպրի մըսթը Լաեարտ պիլ ճիւմիէ մէշաղիլի նաղիքէ վէ ատիտէլէրի արասընտա տախի, վագթի պուլուպ, Թուրքիա էրմէնիսթանընտա վագի մուհարէպէ մէյտանընտա մէտֆուն պիր թագրմ ասարը մուհիմմէի աթիգէյի տախի զահիրէ իխրաճէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։

Պունլար մուախխարէն ինկիլթէրրանըն Ռիչարտ Մուրրայ թապիր օլունան նէվատիրաթ խանէսինէ վասը օլուպ, կէրէք սէնաաթճա վէ կէրէք էլսինէի աթիգէ իլմինճէ զայէթ զիյդէյմէթ էսէրլէր մագամընտա թագտիր օլունմուշլար տըր։

Մըսիրը Լայարտ թարաֆընտան ինկիլթէրրաեա իրսալ օլունան նէվատիրաթըն էքսէրի էրմէնի թէքֆուրլարընն (թագուոր) սէրայլարը թէզէհնաթընտան օլան պիր թագրմ ֆէնը մէյմարի իլէ մէսնու օյմալը թուճ բարչալարը օլուպ, պունլար էրմէնի մէլիքլէրի ասարընտան օլարագ իլք տէֆա զահիրէ իխրաճ օլունան նէվատիրաթտան օլտուգլարընտան, ֆէվգէլատէ գէյմէթ քէսպ իտէրէք, Սուրիա վէ Ասիանըն ֆիւնուն վէ սէնայիյաթը իչէ մէշղուլ օլանլար ինտինտէ շահանը թագտիր ասարտան ատտ օլունճաճագ տըր։

Պունլարըն պիրինճիսի վէ սէնաաթճա էն զիատէ գէյմէթլիսի օլան, թուճտան տէօքմէ վէ մամուլ պիր գանատը պուղա սիւրէթի տիր։

Պու սիւրէթին եիւքսէքլիյի սէքիզ բարմագ, վէ պոյու ալթը բարմագ օլուպ, զայէթ թէմիզ թուճտան տէօքիւլմիւշ տիւր։ պագրրը զիատէ օլարագ, վէ հիչ զէտէլէնմէյէրէք էն թէմիզ գաէտէլէնմէյէրէք, գօլլարը տա օլուպ, պու գօլլար կէօքսինէ գավուշմուշ վէ էլլէրի տախի եումրուգ պիչիմինտէ գաբալը տըր։ Պիւթիւն պու սիւրէթին հէր թարաֆը պօլ ալթուն իլէ տօնաթըլմըշ, վէ գանատըն թիյլէրի վէ պաշընտա օլան պույնուզլար տախի ֆիլ տիչի իլէ իշլէնմիշ տիր։

Սիւրէթին պաշընտա պույնուզլարըն իւզէրինտէ։ պիր թէթիմմէ օլմագ իւզրէ սէր բօշ շէքլինտէ զայէթ միւզէյէն պիր քիւրսի օլուպ, պունուն իւզէրինտէ սէ տէ քէզալիք սէնաաթը պիր տիրէք օլուպ պու տիրէյին իւզէրինտէ տէ խաֆիֆճէ պիր շէ օլմալը իսէ տէ օ եօգ տուր։ Սիւրէթին իքի գօլունտա տա պիրէր պիզէլիկ օլուպ, պու պիլէզիկ տախի այնը Եունան թէզէհինաթը միսիլլու չար քէօշէ բուլլար իլէ տօնաթըլմըշ տըր։

Նէվատիրաթը մէգքիւրէնին իքինճի տէրէճէտէ էհէմմիյէթի օլան ենինէ պիր թուճ պուղա օլուպ ֆագաթ այագտա օլմայարագ եէրէ եասլանմըշ պիր պուղա տըր, վէ պու օ պիրինէ պէնզէմէյիպ, հէր թէրաֆը հայվան շէքլինտէ տիր։ ֆագաթ ասլընա բէք պէնզէր պիր պիչիմտէ օյուլմուշ տըր։ պունուն տա եիւքսէքլիյի տէօրթ բարմագ օլուպ, ուզունլուզու տախի տէօրթ պուչուգ բարմագ տըր։

Պունուն տա գաֆասընտա ատի պուղալարտա պուլունան կիպի եալընըզ իքի պույնուզ օլուպ, ինսան սիւրէթի օյան պուղալար կիպի իւչ պույնուզլու տէյիլ տիր, լաքին պու սիւրէթտէ տախի եինէ եանագլարըն եէրի պօշ տուր։

Պու պուղանրն այագլարը վէ թրընագլարը, վէ գուլագ վէ պույնուզլարը օ տէրէճէ թէմիզ վէ ասլընա մութապզ օյուլմուշ տուր քի, չիւպհէսիզ պունու օյան սէնաաթքեար հէմճիվարընտա օլան սուրեանի զրնճբլարտան չօգ ուսթա վէ նաթուրայա տրգգաթը օլան պիր քիմսէ իմիշ։

Պու իքի պուղանընտա եաբըրշլարընըն թարղընա պագըլըր իսէ Սուրիատէ եաբըլանլարա թագլիտ իտիլմիշ օլտուղունա տայիր իւզէրլէրինտէ բէք չօգ ալամէթլէր վար։ սաչլարընըն էօրիւլիչի, պույնուզլար իլէ միւզէյէն սէրբօշ վէ քիւրսիլէրի, վէչհասլը պուղա վիճուտինէ բրաթ օլունան ինսան գաֆալարը պու գապիլտէն տիր։

Էրմէնիսթանտա պուլունան պու եաթմըշ պուղա սիւրէթի, Սուրիատա Նիմֆատտա պուլունանլարտան չօգ վէ զիատէ սաղ պուղալարա պէնզէթիլմիշ տիր։

Պունտան սօղրա սըրասը իլէ կէլիպ տրգգաթա չայեան օլան բարչա, ենինէ թուճտան մամուլ պիր միհրապ եա պիր թահթ այագը տըր, պու տա զայէթ տօլկուն վէ կիւզէլ պիր բէմ իւզէրինէ եաբըլմըշ պիր բարչա տըր։ վէ բէմի էօթէտէն պէրու պիչիմի մալիւմ օլան պիր ասլան բէնչէսի տիր, պունուն եօգարը թէքրաֆընտա պիր լէվհէ օլուպ, գանատը պիր խալգա տախի պու լէվհէնին իւզէրինտէ տիր։ պունլար Սուրիատա վէ Մըսրրտա պուլունանլարը թըպգըսը տըր։ Պունուն եօգարը թէրաֆընտա ֆիլ տիչի իլէ իչլէնմիշ վէ թուճտան գապարթմա պիր թագրմ թէզեինաթ վար, պունուն տախի եիւքսէքլիյի եէտի բարմագ, վէ էօնի տէօրթ բարմագ օլուպ, մատէնի տախի զայէթ թէմիզ վէ գավի տիր։ Վագտա բէք չօգ էհէմմիյէթի եօզ իսէ տէ, պու բարչանը իւզէրինտէ օլան ալամէթլէր, պունուն էսկի վագթլարտա տա պիր թամիր կէօրմիւշ օլտուղունու բէք աչիքեար իմա իսէյօր։

Տիկեր բարչալարտա էն զիատէ տրգգաթա չայեան եինէ պիր թուճ լէվհէ օլուպ, պու լէվհէ տախի էթրաֆը սուր իլէ մուհիթ պիր խանէ եա սարայա պէնզէր քի էքսէրիա Սուրիա գապարթմա մալարընտա էմալի միւշահէտէ օլունուր։

Պայգա բարչալար տա եինէ էպնիյէ թէզեինաթընա վէ պիր միհրապա միթաալիգ չէյլէր տիր։ ճիւմիէսի թուճտան մամուլ օլուպ, էօրնէքլէրինին Սուրիյէտէքիլէրինտէն ալընմըշ օլտուղունա տայիր բէք չօգ նըշանէլէր վար իւզէրլէրինտէ։

Պու խիւրտէլէր մուայեէնէ օլունտուգտա, պու էսկի չէյլէրին նէ վագթըն իչի օլտուղունու աղնամագ իւզրէ պիր մէրագ հասրլ օրմաը թապլի տիր։ Պախթըմրզտան պունլարտան պիրինին իւզէրինտէ եազը տա պուլունտուղունտան վագթընը գօլայճա քէշֆ իտէպիլիրիզ։ Պու եազը Արկիսթիս նամ պիր մէլիքին իսմի տիր, վէ էսկի էրմէնի մէապիտ ճէմիյէթինին ըէիսի օլան Հայտիս մապուտունա հիպէ օլտուղունու տա պէյան իտէր։

Սուրիանիլէրին իչինճիւ Շարմանաար չահլարը հէնկեամընտա (թարիխի Իսատէն 830 սէնէ ագտէմ) Վան եախօտ Մաննայի մէլիքլէրի Սուրիանըն շըմալ թէրաֆընտա պուլունտուգլարը հայտէ. էն զիատէ գուվվէթլէ Սուրիանիլէրին նուֆուզունա մուխալիֆէթ էտէնլէրտէն օլուպ, պունլար իլէ Սուրիանիլէր պէյնինտէ գաթի չօգ մուհարէպէլէր օլմուշ տուր. իչթէ պու տէվրտէ Մաննայիլէր եանի էսկի Վանլըլար էքսէր պիչիմինտէ օլան եազըլարը գուլլանմաղա պաչլատըլար. (բեւեռագիր, Ֆիւնէֆիօրմ) վէ չինքի օ վագթլար Դալագ եախօտ Նէմրօտ Սուրիանըն բայթախթը օլտուղունտան օրտուգի պաթալ չէյլէրտէն Վանլըլար բէք չօգ էօրնէքլէր ալտըլար։

Լաքին Վանլըլարըն զիատէ վէ տօղրուտան տօղրույա Սուրիանիլէր իլէ օլան իխթիլտթը Սարգօն չահըն վէ խալիֆէլէրին զէմանընտա վաքի օլտու. Թարիխի Իսատէն 721 սէնէ էվվէլ։

Սարգօն քէնտի տիւշմէնլէրի օլան Մէլիքլէրին իսմի արասընտա պիր Մէլիք իսմի վէրիպ, Մըսթը Լայարտ պալատէ մէգքիւր թուճ բարչալարըն պիրինտէ պու իսմի պուլմուշ տուր քի Իսատէն 715 սէնէ էվվէլ կէչմիշ տիր տէյէպիլիրիզ։

Մըսթը Լայարտ, էրմէնիսթանա օլան իլք սէյահէթինտէ, Վանտա կէօրտիյիս վէ Վան թարիխլէրի տէնիլէն եազըլարտան բէք չօղունուն սիւրէթինի ալմըշ տըր, վէ վագտա պու մագուլէ էքսէր պիչիմինտէ օլան եազըլարը օգուլմայը էյրէնմիշ օլան պիր գաչ թալէպ պու եազըլարըն իչինտէ օլան ինսան իսիմլէրինի օգույապիլիյօր իսէլէր տէ ասըլ էլֆաղընը օգույան հէնիւզ հիչ պիր քիմսէ պուլունամամըշ տըր։ Էյէր պունլարը օգույան օլապիլսէ, Սուրիանիլէրին սօն շահ սիլսիլէլէրի իւզէրինէ բէք չօգ մալիւմաթլար էտինիլէպիլիր։

Մըսթը Լայարտ պու անթիգալարը Վանտա էլէ կէչիրմիշ տիր։ Վան շէհրի տէանեանընն էն էսկի շէհրլէրինտէն պիրի տիր։ Եանի շիւպհէսիզ հազրէթը Իսա Թարիխինտէն պին սէնէ էվվէլ եաբըլմըշ պիր շէհր տիր. պու շէհրին պինասը իլէ Սուրիանընն մինասիպէթի եինէ Վանտաքի ռիվայէթլէրտէն աղնաշըլմըշ տըր, չինքի Վանը Շամիրամ Մէլիքսինին պինա իթտիյի, Վանա, Շամիրամակերտ իսմի վէրիլտիյինտէն տէ սապիթ օլուրմուշ։ Պու Սուրիանի մէլիքէսինին Վանտա պիր ճէսիմ սէրայ, վէ միւղէյէէն պաղչէլէր վէ չաղլըյանլար եարտըղը, վէ եաղ մէվսիմինի Վան կէօրիւնիւն սերին վէ միւֆէրրիհ թէրէլէրինտէ կէչիրիպ, գըշլարը Նինուէյէ (Մուսուլա) ավտէթ իթտիյի տէ ռիվայէթ գըլբնը։ Իմտի պունլար Սուրիա իլէ Էրմէնիսթանընիրթիպաթընը մուսատտագ ռիվայէթլէր տէ ատտ օլունապիլիր։

Վան մէլիքլէրի, քէնտիլէրինէ «Մաննայի վէ սայրը միլլէթլէր հաքիմի» իսմինի վէրտիլէր, պունտան աղնաշրլան պու մէլիքլէրին հիւքիւմէթի էրմէնիսթան հուտուտլարընտան տա խարըճա սիրայէթ իթմէսի տիր. Արկիսթիս մէլիքին ֆիւթուհաթընա էսէր օլմագ իւզրէ հէքք օլունան եազըլարտա Պապիլօն եանի էսկի Պաղտատըն տախի Վան մէլիքլէրինէ վերկի վերիր թագըմտան օլտուղունուն զիքրի վար։

Իչթէ պու Մաննայիլէր (էսկի Վանլըլար) տիր Մէտլէր վէ Կիմերրիլէր իլէ պիլ իթթիֆագ հազրէթը Իսատան 609 սէնէ էվվէլ Նինուէի զապթ վէ Սուրիա հիւքիւմէթինի ֆէսխ իտէնլէր։

Վան, Իրան հիւքիւմէթի հէնկեամընտա ատախի մուհիմ պիր պէլտէ իտի, վէ էթրաֆընտա բէք չօգ Ահմէտ շահարընը եազըլարը տա հալա կէօրիւլիւր։ Լաքին սօղրատան պու պէլտէ էսկի շէրէֆինտէն մահրում օլուպ հազրէթը Իսա Թարիխինին իքինճի տէհրինէ գատար ֆէնա պիր հալտէ գալմըշ օլմալը տըր, չինքի օ Թարիխտէ Արշակունի սիլսիլէսինտէն էրմէնիսթանա իլք մէլիք օլան վաղարշակ Թէքֆուր, Վանը միճէտտէտէն ինչա իտիպ, էրմէնիսթանըն էն մէթին պիր մագաբրը հիյէթինէ կէթիրմիշ տիր։

Օն պիրինճի տէհրտէ էրմէնիսթանըն Ուրծրունի սիլսիլէսինտէն օլան մէլիքլէրի պունու Ռում իմբէրաթօրլարընա իթա իլլէթիլլեր։ Պատէհու Օսմանը էլինէ տախի կէչիպ 1392 սէնէսինտէ Թիմուրլէնկ պու պէլտիյի եազմա վէ թալան իյլէտի։ Մըսթը Լայարտըն իսմի պու Թէրաֆլարտա ցլան թէհարրիաթը իլէ կէրէյի կիպի քէսպը չէրէֆ իթմիշ օլտուղունտան, պունտան պէօյլէ տախի վագթ պուլտուգճա պու թահարրիաթա օլան տեվամընը թէժենի իտէրիզ։(Թ-սմ. 28 ԵԵՌՈՒՆՔ ԷՎ)

Եէրին ալթընտան պու գատար պին սէնէտէն սօղրա չէգարըլան պու մագուլէ էսէրլէրէ տայիր հէր մալիւմաթ, միլլէթէ մուճիպի իֆթիխար օլաճաղընտան, պիզ Թայմըզտա պուլտուղումուզ պու պէնտի ալա քիւլլի հալ թէրճէմէ վէ զաղէթամըզա տէրճ իթմիշ իսէք տէ պու պապտէ տահա զիատէ մալիւմաթը օլուպ տա, նէշրինէ թալիպ օլանլար տախի զուհուր իթտիյի հալտէ, վարագամըզըն սիւթիւնլէրի տայիմա օ մագուլէ համիյէթմէնտանէ քիւչատէ օլտուղունու տա խասսէթէն իխթար իտէրիզ։

ՄԷՊՈՒՄԱՆ

ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ՄԷՃԼԻՍ

28 ԳԵՌՈՒՆՔ ԷՎՎԷԼՈՅ

Մէճլիս Հասան Ֆէհմի էֆէնտինին թահթը ըիասէթինտէ վէ սուրէթի ալէնէտէ սաաթ 7տէ քիւշատ օլունտու. բաղար էրթէսի կիւնքի մազպաթա գրաաթ վէ գապուլ օլունտու։

Մազպաթալարըն կիւնիւ կիւնիւնէ թագվիմի վագաեի զաղէթասընա տէրճի հագգընտա պաղը միւթալաաթ տէրմէեան օլունտուգաան սօնրա,

Եանեատան Միքայէլ Խարիթօ էֆ. քէսրսի խրթապէթէ չրգարագ աթիտէքի նութգու գրաաթ իյլէտի։

Ճիւմէէնին մալիւմիւ տիր քի, պու զէմանտա էն զիեատէ տրգգաթ օլունաճագ մատտէ հարէքեաթը հարպիյէ տիր։ Օրխանիյէ օրտուսու տուչարը հազիմէթ օլմամըշ օլա իտի, Բէլճնայը գուրթարաճագ իտի։ Բէլճնա օրտուսու տիւշմէն էլինէ տիւշմէյէճէք իտի։ Բումէլիտէ հալիմիզ տիւշմէն հալինտէն էյի օլաճագտը։ Օրխանիյէ օրտուսունուն վերտիյի պօզկունլուգ, Բումէլիի ֆէնա պիր հալէ գօտու։

Այընան մալիւմաթէ կէօրէ Շեվքէթ բաշանըն պուլունտուղու Օրխանիյէ օրտուսունտա պիր թագըմ եօլսուղլուգլար վուգու պուլմուշ վէ պունուն իչին Բուսիալըլար օրալարտա Բէլճնանըն եօլլարընը զապթ իլէ Բէլճնայը մուհասէրէ իյլէմիշ, վէ Շեվքէթ բաշանըն պուսըլունտուղու եերլէրի գօլայճա ալմըշ օլտուղու կիպի, ասնրա Մահմէտ Ալի բաշանըն տախի գօմանտանլըղը վագթընտա օրալարտա պիր չօգ զախրէ վէ ճէպխանէյի Բուսիալըլարա ալտրմըշ օլտուղու աննաշըլըյօր. Շեվքէթ բաշանըն գուվվէթի քեաֆֆի օլուպ տա, մուգապէլէ իթմէմիշ վէ եախօտ գուվվէթի աղ օլուպ տա զիեատէ իսթէմիշ իսէ էն պէօյիւք միճազաթէ ալընմասը իգթիզա իտէր իքէն, չիմտիքի հալտէ խանէսինտէ օթուրույօր. պիր տէ Մահմէտ Ալի բաշանըն գուվվէթի թամամ օլուպ, պուլունտուղու մէվգիի թէրք իթմիշ վէ եախօտ զարուրի օրատան չէքիլմիշ իսէ զախիրէ վէ ճէպխանէյի նէ՞ իչին պագմաեարագ տիւշմէնէ վէրմիշ տիր։ Պու հալլէր իւզէրինէ քէնտիսի պուրաեա խթէնիլիպ սօնրա տա իսթիխտամ օլունմուշ տըր վէ եախօտ գուսուրու կէօրիւլմէմիշ իսէ օրատան նի՞չին գալտըրըլմըշ տըր, իչթէ պու հալլէր բէք ֆէնա վէ չիրքին կէօրիւնտիյինտէն։ հագրգէթի հալ անլաչըլմագ իւզրէ, մէգքիւր իչլէր հասըլ օլմուշ վէ նէ վէճհ իլէ ճէրեան իթմիշ վիւքէլա հազրաթընտան սօրուլմասընը ըէճա իտէրիմ,

Պու մատտէ հարաքեաթը ասքէրիյէտէն օլտուղու ճիհէթլէ, մուհաքէմէսի ցիվանը հարպա ալիտ պուլունտուղու պաղը մէպուսլար թարաֆընտան պէեան օլունտու։

Պօնատան Իպրահիմ պէյ։ — Շեվքէթ բաշա պուլունտուղու մահալլէրտէ իսպաթը ըէվիյէթ իթմիշ պիր գօմանտան տը։

Այտընտան Ահմէտ էֆ։ — Պու զաթլար հագգընտա պաղը թէշէքքիր, պաղէն տէ թէշէքքի իտէօրլար։ Էկէր պիզիմ վազիֆէմիզ իսէ, հագրգէթի հալի սօրարըզ։ Իչի աղնար զաղէթալլար իլան իտէրիզ։ Սօյը թէտպիրտէ պուլունմուշլար իսէ, հէմ քէնտիլէրի թէպրիյէյի զիմմէթ իտէր հէմ տէ խալգ թէշէքքիր իտէր։

Պաղտատան Ապտիւլ Ռէզաք էֆ։ — Պապը սէրասքէրիյէ եաղրլա։

Այտընտան Ահմէտ էֆ։ — Պիզ

վեզիֆէմիզի իճրա իտէլիմ, մէ-պուսանըն պիր ատաման իսթի-զահա հադգը եօ՞գ մու տուր։

Խիւտավէրտի Օհաննէս էֆ։ — Պուրասը Տիվանը հարպ տէյիլ տիր։

Ահմէտ էֆ։ — Մուհաքէմէ ի-չին օլա էնճիւմէնէ հէվալէ օլու-նուր։ լաքին պիղ մուհաքէմէ իթ-մէյէճէյիզ, պինանէն ալէյհ ճէլպ վէ իսթիզան իտէրիզ, գանունտա մուսարրահ տրը։

Գասթամոնի մէպուսու։ — Միւշարիւէյհիւմա վիւքէլատան տէյիլ. գօմանտան տրը։ Պապը սէրասքէրիյէ եազըլմալը։

Պիր մէպուս. — Գանունէնէ միւ-բահասթ օլունսուն։

Էմիրնէտէն Ռուբէն էֆ։ — Իսթիզահ իսէ պաշգա, չիքեա-յէթ իսէ պաշգա. պիզ չիքեա-յէթ իթմէեօրուզ։

Ումում։ — Պէօյլէ իսէ էն-ճիւմէնէ ճէլպլերի միւնասիպ տէ-յիլ, պուրաեա կէլսինլեր։

Բէիս էֆ։ — Վագբթ նազիք. պիզ անլէրտէն վագթա միւնա-սիպ նէ՞ իսթէյէճէյիզ, պու թէք-լիֆ չիւպէլէրտէ անլաշըլըրն։

Սէլանիքտէն Մուսթաֆա պէյ։ — Շիմտիեէ գատար իթտիյիմիզ իսթիզահասթտա սթիմիզի թէէ-մին իտէճէք պիր ճէվապ ալամա-տրգ։

Բէիս - — Միւզաքէրաթը խա-ֆիյէյի մէյտանա չէգարաճագ պիր սէօզ սէօյլէմէյի ճայիզ կէօշ-մէզսինիզ զանն իտէրիմ։ Գանու-նու էսասի իլան օլունտու, վէ պի-զէ հադգը սիւալ վէրտի. հիչ պիր վագբթ իսգաթ օլունմազ. պու թէքլիֆին էվվել էմրտէ էնճիւ-մէնտէ թէտգիգինէ գարար վէ-բիլտի, կէչէլիմ։

Սէլանիքտէն Մուսթաֆա պէյ։ — Կէչէմէմ, սէօզ իսթէրիմ։

Բէյիս էֆ։ — Պունա տայիր ի-սէ կէչտի զէմանը, կէլէճէք տէ-ֆա միւթալանըզը պէեան իտէր-սինիզ։

Գաղազեան Յակոբ էֆ։ —(Գա-նունի էսասիտէն պիր պէնտ օ-գուեարագ.) Մէպուսանտան պի-րի պիր լայհա վէրտիյի հալտէ, էվվէլա բէյիսէ վէրիպ, բէյիս տա-խի էնճիւմէնէ հէվալէ իտէրէք, էնճիւմէնտէ թէտգիգ օլունտուգ-տան սոնրա, ումում հուզուրուն-տա օգունաճագ։ Շու լայհա ի-չինի գալըրալըմ։

Էմիրնէտէն Ռուբէն էֆէնտի — Պու եէնիտէն պիր թէքլիֆ. է-յեր պէօյլէ պիր թէքլիֆ վար ի-սէ մագամը բիյասէթէ վէրիլսին, էնճիւմէնէ հէվալէ օլմէննուն հէր քէս իսթէտիյի մէվատ հադգը-տա սէօյլէյէճէյի սէօզիւ եազար օգուր։

Եէնիչէհիրլի Ահմէտ էֆ.—(Գա-նունու էսասինին եէթմիշ եէտին-ճի մատտէսինի օգուեարագ) մէ-նունու էսասինին եէթմիշ եէտին-ճի մատտէսինի օգուեարագ) մէ-պուսանտան պիրի պիր լայհա վէրէճէք օլուրսա, բէիսէ վէրիպ էնճիւմէնտէ թէտգիգ օլունմասը լուզումունու թաստիգ իտիպ, անճագ լայհանըն պաշգա, վէ սէօզ պաշգա օլտուզունու պէյան իթտի։

Էմիրնէտէն Ռուբէն էֆ.—Պէն-տէ իչի թէֆրիգ իչին սէօյլէտիմ։

Գաղազեան Յակոբ էֆ. — Պու իպարէ պագի տիր. նութգ սէօյլէ-յէմէյէնլեր օլուրսա, անլէր իչին տէ՝ պաշգաճա պիր մատտէ գա-լէմէ ալընըպ իլավէ օլունսուն, զիրա պու իթիզար գանունուն իպարէսինի տէյիչտիրէմէզ։

Պիր մէպուս — Յակոբ էֆէնտի Թիւրքճէ պիլմէյէնլեր, վէ սեր-պէսթ սէօզ սէօյլէյէմէյէնլերին հադգընը իսգնթ իտէյօր. պիր ա-տամ էֆքեարընը քեաղրտ իւզէ-րինէ գօրտա օգուրսա նէ զարա-րը վար։

Յակոբ էֆ.—Գանուն տէյիչիր։

Պիր մէպուս— Պիզիմ իչիմիզտէ հէր թէրաֆտան ատամ վար, պունլարընը պաղըլարընէն էֆքեա-րը չէգ, ֆագաթ նութգը եօգ. էնանայի միւզաքէրէտէ պէտահէ-թէն սէօզ սէօյլէմէք օլմազ, պիր ատամ սէօյլէյէճէյի սէօզիւ տիւ-շինիւր, էֆքեարընը պէեան ի-տէրսէ, ելպէթէ հադիգէթ իսա-պէթ իթմիշ օլուր. կիւզէլ պիր շէյի տիւշինէրէք քեաղրտ իւ-զէրինէ եաղըպտա օգումազ պաշ-գա, լայիհա պաշգա տրը։

Յակոբ էֆէնտի —Տէտիյիմ կի-պի պու եէնի մատտէ տիր. էվ-վէլա պիր իսթիտա էտիլիր, էն-ճիւմէնէ կիտեր, թէնսիպ օլու-նուր։

Պաղըլարը—Եաղարլարտա սէօյ-լէրլեր տէ, չիւնքի հէքսի էֆքեար-լարը սէմերէսի տիր։

Յակոբ էֆէնտի — Պէնիմ սէօյ-լէտիյիմ գանունուն իպարէսի. էֆէնտիլերին սէօյլէտիյի եինէ պիր չէյ։

Պաղտատան Ապտիւլրէզագ էֆ.—Մէգալէ այրը լայիհա այրը. լայիհա սանիյէն. սալիսէն, բա-պրէն, խամիսէն կիպի պէնտ պէնտ օլուր, էօյլէ օլուրսա էն-ճիւմէնէ հէվալէ օլունապիլիր, լաքինԱրապիստանլըլարընՆութգ-լարը եօգ. տէօրթ պէշ սաթը-լըգ պիր իֆատէլերի օլուպ տա-քեաղրտ իւզէրինէ եաղարլարսա նէ զարարը վար։

Հալէպտէն Նաֆի էֆ. —Ապտ-իւլրէզագ էֆէնտի Արապիսթան-լըլարը Նութգու եօգ տէտիլէր, գապուլ իթմէյիզ։

Էմիրնէտէն Ռուբէն էֆ. —Պի-զիմ տէ տէտիյիմիզ լայիհա տէ-յիլ. չիֆահէն սէօյլէ յէճէյինի օգումազ տրը։

Բէիս էֆ.—Ազայի քիրամօգու-նան վարագալարը, վարագա իւ-զէրինտէ իֆատէյի մէրամ օլու-նույօրմու աղնայօրլար. եօգսա պաշգա սիւրէթլէմի. էքսէրիյէթ նէ մանայա աղնայօր պէյան պուլ-ուրլուն։

Ումում—Լայիհա պաշգա, հէր քէս իֆատէսինի մուխթասարէն քեաղրտ իւզէրինտէ օգույապի-լիր ճայիզ տիր. պու լայիհա տէ-յիլ տիր։

Նաֆի էֆէնտի —Էվվէթ լայի-հա գրաաթը, մէճլիսի ումումի-նին ինթիզամը միւզաքէրաթընը պօզար, պիր գաչ քէլիմէտէն ի-պարէթ օլուրսա զարարը եօգ։

Եանեատան Ապտուլ պէյ—Պիր նութգ օլուր քի ալթը սաաթ սիւ-րէր. բուհու վար տրը տէյնէմէլի։

Բէիս էֆ.—Թահրիրէն իֆատէի մէրամ ճայիզ օլուպ օլմատըզը պահսընտա էքսէրիյէթ հանկի թարաֆը թէրճիհ իտէյօրսա է-լինի գալըրսըն։

(Թահրիրէն վէ մուխթասարէն իֆատէի մէրամ ճայիզ օլտուզու-նա էքսէրիյէթլէ գարար վէրիլիր)։

Խիւտավէրտի էֆ.—Կէչէն սէնէ պու մէճլիսին էվրագ հրֆզընը պանա հէվալէ իթտիլէր, թէսլիմ վէ թէսէլլիմ գայիտէսինի քիմի՞ն ի-լէ իճրա էտէճէյիմ։

Բէիս էֆ.—Թէնսիպ օլուրսա ի-տարէ մէմուրլարը մարիֆէթի ի-լէ թէսլիմ վէ թէսէլլիմ օլուն-սուն։

(Պունա տաիր էքսէրիյէթլէ գա-րար վէրիլտի)։

Յակոբ էֆ.—94 սէնէսի պիւտ-ճէսի գանունու էսասինին 99ուն-ճու մատտէսինէ թէվֆիգէն պու-րատա պուլունմասը լազըմ կէլիր հէվալէսինի ըէճա իտէրիմ։

Հալէպտէն Նաֆի էֆ.—Սահիհ տիր, կէչէն սէնէ պիւտճէ, մէճ-լիսին խիթամընտա կէլտի, բէք չօգ միւշքիլաթ չէքտիք, հէր սահիբէնին օն զուրուշա գատար իրատ վէ մասրաֆը միւֆրէտա-թը վէճհ իլէ պէյան օլունսուն, վէ թապ իթտիրիլսին, այրը այ-րը ազայա վէրիլսին։

Էմիրնէտէն Ռուբէն էֆ.—Նութ-գու Հիւմայունտա թէտգիգի պէյան պույրուլան նիզամնամէ-լեր կէլմէսի, կէլէն նիզամնամէ-լեր իտարէի վիլայէթ, վէ տիվա-նը մուհասէպաթ վէ մաթպուաթ գանունու տուր, կէչէն սէնէ պիզ պունլարլա իւչ այ ուզրաշ-տրգ, թաստիգ իտիպ կէօնտէր-տիք. եինէ պունլար կէօնտէրիլ-միշ, հալ պու քի էսպապը իա-տէսի պիր թագըմ վահի իթի-բարզլարլա իպարէ թաստիհիաթըն-տան իպարէթ. ըսլահաթ պու-նունլա օլմազ, նութգու հիւմա-յունտա թէտգիգի պէյան պույ-րուլան գանունլար սերիան կէլ-սին։

Բիզա էֆ.—Իսթէնիլէն պիւտ-ճէ 93 սէնէսի՞ պիւտճէսի մի տիր։

Խիւտավէրտի էֆ։—94 սէնէսի պիւտճէսինի իսթէյօրուզ. պիւտ-ճէ օ տուր։

Բէիս էֆ.—Թէնսիպ օլունուր-սա մէճլիսէ կէօնտէրիլէն գա-նունլարը թէզքէրէի սամիյէսի գրաաթ օլունսուն։

(Բիւզվան պէյ թէզքէրէի սա-միյէյի գրաաթ իյլէտի)։

Էմիրնէտէն Ռուբէն էֆ.—Էմրը սատարէթբէնահիտէն աղնատը-զըմ, կէօնտէրիլէն գանունլար կէչէն սէնէքի գանունլար տրը. վագբթ կէչիրիլմէք իչին կէօնտէ-րիլմիշ, եօթէքիլէր կէլմէյինճէ պագմայալըմ։

Ումում—Բէք տօղրու տուր։

(Շուրայի տէվլէթ աղասընտան Էքրէմ պէյ Քիւրսիի խըթապէ-թէ չէգարագ) «Ռուբէն էֆ. կէ-չէն սէնէքի գանունլար տրը, վէ պունլարըն թասհիհի իպարէ թասհիհի տիր, պունլարլա ուզ-ըաշմագ ապէս տիր» տէյօր, հալ պու քի պունլարըն էսպապը իա-տէսի միւզաքէրէ օլունմատըգճա թային իթմէզ, պունու գապուլ իթմէմ։

Ռուբէն էֆ. — Կէօնտէրիլէն մաթպուաթ վէ գայիմէ նիզամնա-մէսի տէյի՞լ մի տիր. գայիմէմիզ էյի պիր հալտէ տէյիլ տիր քի նիզամնամէսինի թէտգիգ իտէ-լիմ. իտարէի էօրֆիյէ վար. մաթպուաթ սերպէսթ տէյիլ տիր քի մաթպուաթ գանունույլա ուզրաշալըմ. մէհաքիմի միւլքիյէ գանունլարըյլա. միւլքիւմիզիւ իսլահ իտէճէք գանունլար իսթէ-րիզ. Շուրայի տէվլէթին ալտըզը բարալարա եաղըգ տրը, գանուն-լար եաբմայօր. պիզիմ սէհվիմիզի պուլուպ գանունլարը իատէ իտէ-յօր։

Էքրէմ պէյ—Շուրայի տէվլէթ կէճէ վէ կիւնտիւզ ուզրաշըյօր. գանուն եաբմագ գօլայ տէյիլ տիր։

Բէիս էֆ.— Շուրայի տէվլէթէ մէմուր պուլունան զաթ լազըմ կէլէն իյզահաթը վէրմէյէ մէմուր տուրլար. պու բէյինին միւզա-քէրաթընը Պապը Ալինէ պիլտիր-սինլեր. Պապը Ալինին ճէվապընը տախի հէյէթէ թէպլիղ իտէրիզ. օ զէման քիֆայէթ իթմէզսէ թահ-րիրէն պէյան օլունուր։

Այտընտան Ահմէտ էֆ.—Պիզէ վէրտիքլերի գանունու պէլէտիյէ վէ մաթպուաթ գանունլարը տրը հալ պու քի թագտիմ իւլ էհէմ ալէլ մուհիմ լազըմ տրը։ Դատրի բաշա հազրէթլերի Պոյահը քէօյիւ տէյիլ տէմիշիտի, պու էֆէնտի-տէ պէօյլէ սէօյլերսէ իլա ախր իւլ էյատ գանուն միւթալաասբյ-լա մը ուզրաշալըմ։

Յակոբ էֆ։ — Թահիհաթ է-հէմմիյէթլի տիր պուեուրտուլար, մատտէլերի թահիհ վէ ատէմի գապուլունուն էսպապը մուճիպէ-սի մաթպու օլարագ պիլտիրիլմէ-լի տիր։

Ռուբէն էֆ. — Բէք տօղրու տուր։

Յակոբ էֆ։ — Էսպապը մու-ճիպէ սերիան պէեան օլունմալը, եէնի գանուն կիպի կէլմէմէլի։

Ռուբէն էֆ։ — Օնլարըն «սէ-րիան»ը պիր գաչ սէնէ տիր. ան-լէրի կէօնտէրմէյինճէ պունլարա պագամայաճաղըզ սէօզիւնիւ իլա-վէ իթմէլի։

Ումում։ — Օլմազ։

Պիր մէպուս։ — Գանունու է-սասինին պիզէ իհսան իթտիյի հիւրրիյէթ սայէսինտէ տիր։

Տիկէր պիր մէպուս։ — Էլհամ-տիւլլահ։

Էվվէլքի մէպուս։ — Մաթ-պուաթ վէ տիվանը մուհասէպաթ գանունլարը տրը, բէք մուհիմմ տիր, պիր սաաթ էվվէլ պագա-լըմ։

Եանատան Ապտուլ պէյ։ — Իսթիգպալը թէէմի՞ն իչին մի միւզաքէրէ իտէճէյիզ, եօգսա հազրը իւզէրինէ՞մի. իպթիտա է-սասը մատտէ իւզէրինէ պահս ի-տէլիմ։

Եանեատան Մուսթաֆա պէյ։ — Իպթիտա մէմալիքիմիզի միւ-լահազա իտէլիմ, պագաի միւլ-քիմիւզիւ տիւշինէլիմ. մաթպու-աթ վէ սայիր իատէ սիւրէթի ի-լէ կէլէնլեր, իքինճի տերէճէտէ պագըլըրն։

Ապտուլ պէյ։ — Իսթիգպալի-միզի տիւշինմէտիյիմիզ իչին պու հալէ կէլտիք։

Պիր մէպուս։ — Ֆիլվագը մու-հարէպէ վար, լաքին Օթամպոլ-տա եօգ. պիզ մուհարէպէ իւզէ-րինէ միւզաքէրէ իթմէյէճէյիզ. մուհարէպէ հագգընտա անճագ իսթիյզահ իտէպիլէճէյիզ. պու տա իւչ այ սիւրմէզ։

Եէնիչէհիրլի Ահմէտ էֆ։ — Նէ հաճէթ պու սէնէ իչինտէքի հարաքեաթըմզ նութգու հիւ-մաեունտա թահտիտ պույրուլ-տու՞. հարպ պաշգա, գանուն պաշգա, վէ պու միւլքիւն պու սէքէնէնին միւհթաճ օլտուզու գանունա տախի պագալըմ։

Յակոբ էֆ։ — Էօյլէ իսէ թէշ-քիլաթ զապթիյէ վէ սէհաքիմ վէ մէմուրիյինին թայինի վէզայի-ֆի գանունլարը կէլսին։

Գասթամոնի մէպուսու։—Նութ-գու հիւմաեունտա պէեան պույ-րուլան գանունլարը պիզ հազրը պիլիրիզ։

Բէիս էֆ։ — Էօյլէ իսէ թէշ-քիրէ իլէ իրսալի իսթիճալ օլուն-սուն։

Հալէպտէն պիր մէպուս—Տիվա-նը մուհասէպաթ գանունունտան էվվէլ մէհաքիմ վէ թէշքիլաթ զապթիյէ նիզամաթը թէտգիգ օ-լունսուն պունլար զապթիյէ տէ-յիլ. եէ ճիւմլէ պիզիմ վիլայէթի-միզտէ իքի եիւզ խըրսըզ վար, տիվանը թէմեիզլերին հալի մա-լիւմ. ատլիյէ նազրը բաշա հազ-բէթլերինտէն իչիթտիմ. մէհա-դիմ նիզամնամէսի հազը իմիշ։

Սէլանիքտէն Մուսթաֆա պէյ —Նիզամ նօգսան օլսա տախի իթ-մամ օլունուր, իչ՝ իճրաաթընը թէէմին իթմէլի։

Ռուբէն էֆ—Վէզայիֆի մէմու-րին նիզամնամէսի կէլիրսէ օ տա հասըլ օլուր։

Բէիս էֆէնտի—Եիւզ ճիլտ գա-նուն եաբըլսա մէսլէքի մախսու-սունտան ատամ եէթիշմէյինճէ պիր չէյ հասըլ օլմազ. թըպպիյէ-տէն պաշգա մահալտէն հէքիմ արամագ ապէս տիր։ Տէրսաա-տեթտէ վէ վիլայէթտէ գանուն մէքթէպլերի թէէսիս օլունմալը։)

Խիւտավէրտի էֆ.—Նիզամ չօգ պէթաէթ վար. գանունուն իճ-բասը արանը։

Բէիս էֆ. — Տիվանը մուհասէ-պաթ գանունու էսասէն գապուլ օլունտուգտա թէֆէէրրուաթընտա գուսուսուր վար իսէ էնճիւմէնէ կիթմէսի իչին գարար վէրիլսին։

Պիր մէպուս։—Տիվանը մուհա-սէպաթ նիզամնամէսի մալիյէյէ այիտ տէյիլ պիզէ այիտ տիր. հաթթա ազասընը մալիյէ նազրը-նապ իտէմէզ. մէճլիսի մէպու-սան էքսէրիյէթլէ նասպ վէ ազլ իտէր. պունուն մալիյէյէ թաալ-լիւքիւ, եալընըզ խըտհաթը մա-լիյէյէ վէ թէտգիգաթը հիսապի-յէյէ մէմուր օլտուզու իչին տիր. պունուն պիզճէ էհէմմիյէ-թի վար տրը։

Ապտուլ պէյ —Մալիյէ նիզամ-նամէսի օլմազսա պունուն հիչ ֆայիտէսի կէօրիւլմէզ։

Շուրայի Տէվլէթ ազասընտան Էքրէմ պէյ էֆէնտի — Տիվանը մուհասէպաթ գանունունուն մա-լիյէնին սայիր գանունլարընա մէր-պութիյէթի եօգ տուր. պուտա էսասը գանունլարտան պիրի տիր, մալ մէմուրլարընըն մուամէլաթընը թահգիգ վէ մուհասէպաթը թէտ-գիգ իտէճէք տիր։

Ռուբէն էֆէնտի—Տիվանը մու-հասէպաթտա անլէրին մուամէլա-թընը թէտգիգ իչին էվվէլա քէն-տիլէրինէ պիր նիզամ վէրիլմէք լազըմ տրը։

Էքրէմ պէյ էֆէնտի — Մալ մէմուրլարընըն վազիֆէսի բարա-յը ալըպ վէրմէք տիր. հալ պու-քի պու նիզամ մալիյէնին իսլա-հաթընը տախի արայաճագ տրը։

Ցավիչօն էֆ։ — Տիվանը մու-հասէպաթ վիլայաթտան կէլէճէք, մուհասէպաթա մահալը իսթինաճ օլմազ. մուհասէպէ պիր էսաս-տան չէգար. կէրէք մալիյէնին վէ կէրէք թաշրա մուհասէպէլէրինին ղայրը մունթազամ գայտալարընտան, մունթազամ հիսապ չէգ-մազ։ Մալիյէ պիր նէթիճէ վէրէ-մէտիյի հալտէ, տիվանը մուհա-սէպաթ տախի վէրէմէզ. իսլա-հաթ մաթլուպումուզ իսէ, թու-թմալը. եօգսա պիր թագըմ ատամլարը գայրըմագտա ֆայիտէ եօգ տուր։

Յակոբ էֆ.—Գանունու էսասի տէվլէթի եէնիտէն թանզիմ իթ-մէյի էմր իտէյօր իչին հէր ճի-հէթի իսլան իտիլմէլի։

Էքրէմ պէյ էֆ.—Տիվանը մու-հասէպաթ մուհաքէմէ իթմէզ թէտգիգ իտէր։

Պօսնատան Իպրահիմ պէյ. — Վարիտաթը ախզ վէ սարֆընտա գանուն վար, լաքին նօգսան թէտգիգտէ տիր, տիվանը մու-հասէպաթ պունա պիր մէրճա օ-լաճաքընտան պիր ան էվվէլ թէշ-քիլինի իսթէրիմ, ֆագաթ պու-նուն մէսարիֆինէ գարշըլըգ խա-զինէճէ թէնգիհաթ եաբըլմալը տրը։

Ապտուլ պէյ. — Մալիյէ նի-զամնամէսի օլմազ իսէ քէնէնլիմ եէքիւն հիւքմունաէ տիր, հէր

վիլայէթի պիլմէմ, լաքին պիզիմ վիլայէթտէ աղնամ իքինճի վէրկիսի հալա թօբլանմամշ տբր, պունու նիզամիսլահ իտէճէք տիր։

Պիր մէպուս. — Տիվանը մուհասէպաթ մալիյէ իսլահաթընը եարաճաղը մուսատտագ տբր, պու գանունա պագմալը տբր։

Սէլանիքտէն Մուստաֆա պէյ. — Միւզաքէրէսինէ կիրիշէլիմմի, եօգսա իսլահաթ նիզամնամէսինի՞ մի պէքլէյէլիմ։

Սատրգ բաշա. — Իսլահաթը մալիյէ իչին պիր գայիտէի հիսապիյէ վազ իթմէլի, հիսապ հէր եէրտէ պիր ուսուլու գավի իզէրինէ եիրիւմէլի. տիվանը մուհասէպաթ սարֆիյաթ վէ մէսխուզաթը թէսգիդ իտէճէք, վէ նիզամաթ մալիյէյի ուսուլու հիսապիյէ իքմալ էյլէյէճէք տիր. պիր գայիտէի հիսապիյէ վազընը իսթար իստերիմ։

Ռուբէն էֆ. — Պու պիր գանուն օլուր, գապուլ իթմէյիզ։

Սատրգ բաշա. — Գանուն տէյիլ գայիտէ։

Ապտուլ պէյ. — Մինասիպ իսկ հէր քէս տահա զիյատէ էֆքարընը սէօյլէմէք իչին չիմտիլիք պու թէէխիր օլունսա։

Տավիշեան էֆ. — Պու գատար ուսուլ պու գատար գանուն եաբըլըպ հիչ պիր չէյ իսլահ իտիլմէտի. էրպապ օլմայընճա իշ իլէրի կիթմէզ, պունուն տա ֆայտէսի օլմազ։

Սատրգ բաշա հազրէթլէրին ըէյինի թէքրար էթտի։

Ռէիս էֆ. — Անճագ հէվալէ իտէլիմ մի։

Էքսէրիյէթ. — Օլունսուն։

Ռէիս էֆ. — Մալիւմ էլ մրգտար իսթիդրազ հագգընտա մէճլիսիմիզէ հէվալէ օլունան թէզքէրէ բէք միւսթահճէլ տիր. անճագ հէվալէ իթմիշ իսկ. հէվալէ օլունան էնճիւմէն ազասը պունա տայիր թէաթիր էֆքեար իթտիսին. սահթ օնտան օն պուչուղա գատար պունուն հագգընտա միւզաքէրէ իստէլիմ։

Պու գարար իւզէրինէ մէճլիս տաղըլըը։

Ինկիլիզ գապինէթինին պիթէրֆիլդ բօլիթիգասընը թէրք իթմէյիպ, անտէ սապիթ օլմասը իչիւն Մանչէսթէր թիճարէթ գամարասընտան վիւքէլյէ արզը մահզէր թագտիմ օլունտուղու միսիլլիւ, Պիրմինկամ, Պրիսթօլ, վէ Էտինպուրկ թիճարէթխանէլէրինտէն տախի այնի էվրագ, վէ խուսուսու մէզքիւր իչիւն Լօնտրատա վէ պիլատը սայբրէտտէ տախի միթինկէր օլտուղու, Թայմըզտա մուհարրէր տիր։

— Պերլին 27 քեանունի էվ։

Ալէմանեատա բիսգօրսս քիւրսիլէրի միւնխէլլ օլտուգճա եէրլէրինէ բիսգօրսս նասպ օլունմայօր, չիւնքի Ալէմանիատա վազ օլնան տէվլէթճէ նիզամ էօյլէ տիր քի, բիսգօրսս ինթիխապ օլունաճագ ըէհալինին էսասիսի Բարատան էվվէլ հիւքիւմէթ թագտիմ օլունուպ, թէրաֆը հիւքիւմէթտէն գապուլ օլունմատըգճա Ֆիւրսիի չէրիֆէ արզ օլունամայաճագ տբր, պունա տա Ֆիւրսիի մէզքիւր հէնուզ միւսատտէ իթմէմէքտէ տիր։

Պունատան Դաթօլիքլէր պէյնինտէ իքի պէօյիւք ույզունսուզլուգ հասըլ օլույօր. պիրիսի սէրպէսթիյէթ թէրաֆտարլարը իլէ էֆքարտը ահալինին արասը կիթտիքճէ այբըլպ իմթիզաճ միւմքիւն օլամամասը վէ տիկէրի ասըլ Դաթօլիքլէրին պէօյլէ բիսգօրսսուզ քիւրսիլէրին հալինտէն բէք խօշնուա օլմամալարը տբր։ Բարա հազրէթլէրի պու հալի կէօրտիւքտէ Ալէմանիա հիւքիւմէթի իլէ մուվագգաթէն օլսուն պիր իմթիզաճ չարէսի պուլունմասընա բէք չօգ եիւրէք թիւքէթիյոր իմիշ։

— Ռօմա 26 Քեանունի էվ.

Բարա հազրէթլէրի Ինկիլիզ գարտինալը Մանինկ իլէ խայլը իսթիշարէլէր իթմիշ իսկ տէ, կէրէք Քեանունի էվ. 28 տէ վէ կէրէք Քեանունի սանի 3տէ վագի օլսճագ գանսիսթուար մէճլիսլէրինտէ Սգօչիայա նասպ օլունաճագ բիսգօրսպարտան պահս օլունմայաճագ ըմբշ։

— Իւմիտ Պուրնունտա Ինկիլիզ մէմալիքլէրինին արգասընտա պուլունան Ակրիգա Գաֆր գապիլէլէրինին, Ինկիլիզլէրէ արա սբրա թաճիղլիք վէրտիքլէրի վէ կէչէնտէ պունլարընն իւղէրինէ ասքէր գալտըրըլըպ, տէֆ իտիլտիկի եաղբլը իսկ տէ, կէօրիւնիւր քի սօղրատան Գաֆրլար եինէ պաշ գալտըրըպ, էվվէլքինտէն զիյատէ պիր ճէսամէթ քէսպ իթմիշ օլմալը սբրլար. չիւնքի մուախխարէն ալքնան խապէրլէրէ նազարէն Ինկիլթէրրատան պիր ալայ ասքէր քեաֆֆէլի լէվազիմաթը հարպկիյէլէրի իլէ Իւմիտ Պուրնունա թային օլունարագ վարօրլարա բաքիպ օլմուշլար.

ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ժամանակիս ընդհանուր աղետալից հանգամանքը բաւական աւելի վեր ստիպած էր զմեզ վարժարանիս պայմանեալ ժամուն չբանալու։ Սակայն եթէ՝ հեռաւորաց և եթէ՝ մանաւանդ մերձաւորաց թախանձանքը ալ չէին նեղեր որ նաև մեր ցանկութեան հակառակ բացուելն աւելի յապաղենք։ Ուստի և սոյն յայտարարութեամբս կը ծանուցանենք որ տարեգլխուս վարժարանիս յառաջուան պէս գործունէութեան պիտի սկսի։ Տէրութեանս և Ազգիս ամէն կարեւոր և օգտակար լեզուք և գիտութիւնք աշակերտաց հիմնովին աւանդուելուն և անոնց բարոյական դաստիարակութեանը մանաւանդ մեր հոգաբարձութիւն ընծայուելուն պատճառաւ՝ կը յուսանք որ մեծ յառաջուան ծաղկեալ ժամանակներուն պէս ծնողաց գոհութեան և ուրախութեան դարձեալ պատճառ ըլլանք։ Ուրիշ առանձինն գիտելիք վարչութենէն խնդրուելու են։

1877 Դեկ. 25
Բանկալթի

ՍԱՐԱՖԻՅԻ ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

30 Քեանունի էվվել.

Էսկ ում. տիւն ագչ. գաբ.			10–21
Պու սապահ			10–22
Իսթիդ.	65 (Մաթօն)	6 %	Ֆ. 47–50
»	65 »	6 %	Ֆ. 47–50
»	69 (Բինար)	6	46–
»	72 (Պօն տիւ Թրէզոր)		Լ. 17–
»	73	6 %	Ֆ 44–
Բումէլի շըմէնտրֆէր		3 %	29–

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ.տան	Ղրշ.	Փր.
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարզը		106–28
Մէթալիք	»	122–
Ղայմէ	»	249–
Պազբր	»	178–
Ինկիլիզ լիրասը		109–
Ֆրանսըզ ալթունու		86–32
Բօլ		88–30
Գերմէնց ալթունու		51–

ARMENIACA I

ՀԱՅԱԿԱՆՔ Ա.

ԿԸ ծախուի Վիեննայի Մխիթարեանց գրավաճառութեան խանութը։

Համեմատական լեզուաքննութիւնը շատ երկայն ժամանակ, այսինքն՝ մինչեւ մեր դարուն ըսկիզբները մոլար շաւիղ մը բռնելէն ետեւ, վերջապէս եկաւ Պոբբ (Bopp), որ լեզուներն իրարու հետ բաղդատելու ուղիղ ճամբան գտաւ և համեմատական լեզուագիտութիւնը գիտութեան աստիճանին բարձրացուց, որով նաեւ իրաւամբ Հայր համեմատական լեզուաքննութեան կ'անուանուի։ Ինք՝ Հնդիկ–եւրոպական չսկուած ծանօթ (Հնդիկ, Զանդիկ, Սլաւ, Յոյն, Լատին, Գերմանական, Կելտական) լեզուներուն թէ քերականական և թէ բառական մասանց քննութիւնն երկայն տաեն իրեն զբաղում ընելէ ետեւ՝ կենացը վերջին ժամանակներն իւր ուշադրութիւնը միանգամայն մեր հայական բարբառոյն վրայ դարձուց և հաստատութեամբ ցուցուց որ մեր մայրենի լեզուն ալ՝ թէ իւր նիւթիւ և թէ կերպին կողմանէ՝ յիշեալ լեզուաց հետ մերձաւոր ազգակցութիւն ունի, անոնց մէկ քոյր լեզուն է. թէեւ ինքը, ինչպէս բնական էր, շատ քիչ բան կրցաւ քննել և քիչ ալ չսխալեցաւ։ Պոբբին սկսածն ուրիշ եւրոպացի հայագէտք յառաջ տարին և իրենց քննութիւններովը իրօք գտան ինչ ինչ, որոնց համար Հայ ազգը կրնայ իրենց շնորհակալ ըլլալ։ Բայց ստուգիւ սխալած չենք ըլլար եթէ հաստատենք որ Հայերէն լեզուն գեռ բուռ բառականի քննութեան նիւթ չէ եղած և ստուգիւ նաեւ ասպատճառաւ օտարազգի քննիչները ծանր սխալանաց մէջ ինկած են, որ մէկ նկատմամբ այնչափ զարմանալի ալ չէ, վասն զի օտարը միշտ օտար է։

Գրքուկիս մատենագիրն ահաւասիկ յիշեալ սխալներն առ այժմ ըստ մասին ուղղելու դիտմամբ՝ բաւական ժամանակ Ատրիոյ մայրաքաղաքին մէջ համեմատական լեզուաքննութեան պարապելէն ետեւ՝ համարձակած է լոյս ելլել հետեւեալ փոքրիկ հրատարակութեամբն, զոր այլ և այլ պատճառք Գերմաններէն լեզուաւ շարադրելու ստիպած են զինք։ Գրքուկիս գլխաւոր առարկան, ինչպէս որ յառաջաբանին մէջ համառօտիւ գեղեցիկ նշանակուած ջակերտով, մեր դրաբար Հայերէնի + գիրն է։ Մատենագիրը կը ջանայ ցուցնել (և ցուցմանը մեծ հաւանականութիւն տուած է), որ յիշեալ նշանագրին նախաւոր արժէքն ինչ էր. ուստի և Հայերէն լեզուի գրերուն տակաւ առած փոփոխման համեմատ՝ ազգակից լեզուաց նաեւ ուրիշ որ գրերուն ալ կրնար համեմատուիլ։ Այս գլխաւոր նպատակէն զատ փոքրիկ յաւելուածով մը սկիզբ ըրած է ցուցնելու թէ սխալ է քանի մը օտարազգի Հայագիտաց կարծիքը թէ Հայերէն լեզուն հին Պարսիկ կամ Զանդիկ լեզուաց էական նկարագիրն ունենայ։ Բովանդակ գրքոյկը թէեւ մասնական վախճան մըն է դիտած, սակայն և այնպէս Հայերէնին քանի մը էական ծանուցիչներն ալ երեւան կրցած է հանել։ Կը յուսանք որ մատենագիրն խոստմանը համեմատ՝ իւր մինչեւ հիմայ ըրած և ասկէ ետեւ ալ ընելու հետազօտութիւններն հետզհետէ հրատարակելով մեր մայրենի վսեմ և հնութեամբ պատկառելի լեզուին ամբողջական էութիւնը կրնայ կատարեալ ծանօթացնել։

Դարձեալ չենք տարակուսիր որ այն Ազգին ուսումնական յառաջադիմութեան սիրող անձը՝ յարմար ժամանակին մեր բնիկ բառբառովն իսկ իւր քննութեանց արդասիքն Ազգայնոց ալ պարտուպատշաճ կերպով հաղորդելու միտքն ունի։

1877 Դեկ. 25 Պ. Մ.
Քաղկեդոն

ՄՈՒՀԻՄ ԻԼԱՆ

Թէաթրօ օյունճալուղու սէնատթընա արզու իսէն կէրէք գատրն վէ կէրէք երբէք հէր քիմ օլուր իսկ օլսուն, պունտան պէօյլէ Օսմանը թէաթրօսունա գապուլ օլունաճաղընտան, վէ գապուլ օլունանլարա իգթիսարլարընա կէօրէ պիրէր մըգտար այլըգ տա վէրիյէճէյինտէն, պունա արզուքէշ օլանլարըն, հէր կիւն կէտիկ բաշատա քեային Օսմանը թէաթրօսունա միւրաճաաթ իլէ, սահիպի իմդա իլէ պիզզաթ կէօրիւշմէլէրի իգթիդա իտէճէյի իսթար օլունուր։

Յ. ԿԻՒԼԵԱՆ

21 Քեան. էվ.

ԻԼԱՆԱԹ

ԳԱԶԱՄԻԱ

ՎԷ

ԹԻՒՐՔՃԷ ՄՈՒԽԹԱՄԱՐ

ՕՐԱՑՈՅՑ

1878

ՍԷՆԷՑԻ ԻՍԱՎԻՑԷՑԷ ՄԱԽՍՈՒՍ

Սաթըլըը Զագմագճըլար եօգուշունտա Գավաֆեան Յովսէփ աղանէն քիթապխանէսինտէ վէ սայիր քէթապճը տիւքքեանլարընտա։

Ֆիյ 100 փարայ

Մօտիսթրալբգ սէնատթընտա մէհարէթի միւսէլլէմէսի տէրքեար օլան Մատամ Թօսպաթեան, պու տէֆա պաղը թէվէճճիւլէրինի գազանմըշ օլտուղու միւշթերիլէրինին թէշվիգիյէ Սթամպօլտա Գօսգա ճատտէսինտէ ճէվտէթ բաշանքն գօնաղը ալթընտա 68 նօմէրօլու մաղազայը քիրալայըպ, գատընլարա մախսուսէ հէր նէվ ֆիստան վէ էլպիսէյի սայիրէ պիչիպ տիքտիյինի վէ քէզա շարգալարըն բէք ալասընը վէ էրքէքլէրէ մախսուս ֆէվգէլ ատէ ֆրէնք կէօմլէքլէրի տիքտիյինի, բազալէթլու էհալիյէ իլան իտեր։

Թիւրք վէ Ֆրանսըզ վէ Էրմէնի վէ Ինկիլիզ վէ Իթալիան միանալարընտա պիրպիրինէ էվրագը էսմիյէ վէ զայրը ըէսմիյէ վէ թէրճէմէ իթթիրմէք վէ պու լիսանլարտան իսթիտա, վէ բրօթէսթօ վէ սայիրէ եազարըմագ արզու իտէնլէրին Սթամպօլտա Քիւրքճիւ խանընտա քեային 7 նումէրօտա զազէթամրզըն իտարէխանէսինէ միւրաճաաթ իթտիքլէրի հալտէ, քէմալի տրգդաթ վէ սիւրաթ, վէ խուսուսի իլէ էհվէն ֆիյաթլէ իշլերի կէօրիւլէճէյի իլան օլունուր։

ԳՐԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐ

Տաղեր, Ճառեր, Առաձներ
Նամակներ, Գրադատումներ,
Արգոսի խոհերը։

Գին 15 ղուրուշ

ՆՈՒԷՐ ՄԱՆԿԱՆՑ ԿԱՂԱՆԴԻ

50 պատկերով 80 երեսէ բաղկացեալ գրքոյկ մ'է, որուն պարզ կազրեալին գինն է 100 փրյ. Մէճիտ ստակ, իսկ ոսկեզօծին գինը մէկ քառորդ Մէճիտիէ, ոսկեզօծին մէջ գունաւոր եւ գեղեցիկ պատկեր մ'ալ կայ։

Կը գտնուի Զարդարեան գործարանը Սուլթան Համամ թիւ 14 եւ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վարժապետական ժողովի մէջ խօսուած ճառեր

Դիմի մինչեւ ասկոց բղրադրամ

Այս երկու գիրքերու հեղինակը, Պ. Մինաս Չերազ, իւր ազատ գաղափարները ազգին մէջ ծաւալելու համար, ապագրական ծախքէն պակաս գին դրած է վերոյիշեալ գործերուն։ Կը հրաւիրեմք ժողովուրդը օգուտ քաղել այս առիթէն։

Կը ծախուին ամէն գրավաճառաց քով։

ԹՈՐԻՍ ԼԷՕՆԻ

ԳՐԵՑ

ՍԵՐԵԱՆՑ

Սոյն գեղեցկահիւս վիպասանութիւնէն՝ որոց պատմական աղբիւրը Ռուբինեան հարստութենէն առնուած է, և որ Քրիստոսի 1145 թուականին Հայոց Կիլիկիոյ մէջ վերստին ձեռք բերած իշխանական մեծութեան ճշգրիտ պատկերն է, ամէն հայ պէտք է փութայ մի օրինակ ունենալ։

Կը ծախուի ամէն հայ գրավաճառաց քով։

Գին 2 ֆրանք։

ՏԻՎԱՐԱ ԱՍԼԸՄԱԳ ԻՒԶԻԼ

ՍԱԼՆԱՄԷ

Մէղքիւր Սալնամէ Օսմանլըճա, Էրմէնիճէ վէ Ռումճա վէ Ֆրանսըզճա օլարագ, թանզիմ իտիլմիշ օլտուղունտան պաչլըճա 13 ղրշ. ֆիեաթլէ, Սթամպօլտա Զագմագճըլար եօգուշունտա 20 նումէրօտա Գավաֆեան Յովսէփ աղանէն քիթիւպխանէսինէ ֆիրուխթ օլունուր։ Ան ատէտ սահթն ալանա պիր ատէտ մէճճանէն վէրիլէճէք տիր։

Ղազէթամզըն Պէյօղլունտա Պէօյուք ճատտէտէ քեային Թիւթիւնճիւ տիւքքեանլարընն քեաֆֆէսինտէ, Սատամպօլ վէ Գալաթա սահթճըլարընտա, վէ Օրթաքէօյ վէ Պէշիկթաշ Բօսֆոր իտարէխանէլէրինտէ վէ Պէօյիւք տէրէտտէ Թիւթիւնճիւ Կոմիտաս վէ Ֆէսճի Անտոն աղալարն տիւքքեանլարընտա վէ Պաղչէ–գարուսունտա սուճու Պօղոս աղանն տիւքքեանընտա սահթլմագտա օլտուղու վէ Ֆիյաթը 1 ղրուշլուգ գայմէ ազճէ օլտուղու խասսէթէն իլան օլունուր։

Ռ. Ց. ՊԷՐՊԷԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՐԵԻՔ

Քերթուածք, մաղ Սոկրատայ, ճառք, Այլ եւ այլք, Ցառելուած։

Հեղինակն իւր ինչ ինչ ոտանաւոր եւ արձակ գրուածներն եւ Լամարթինի՝ Գաղղիացի բանաստեղծին Սէրբոյ մահուան գրաբար տաղաչափեալ թարգմանութիւնն ամփոփած է սոյն գրքուկին մէջ։

Կը ծախուի Զագմագճըլար փողոց թիւ 20 եւ ամէն հայ գրավաճառաց քով։ Գին մէկ քսաննոց թղթադրամ։

ՄԻԻՏԻՐԻ ՂԱԶԷԹԱ
Ա Ա.

ՄԱԹՈՒԱՆՑ Ց. ԳԱՎԱՖԵԱՆ
Սթանպօլտա Քիւրքճիւ խանը Ղ. 26